

Toimenpidepyyntö Sateenkaaren koulun tulevista järjestelyistä

KH 22.11.2021 § 272
431/12.02.01/2021

Vaalijala on 33 Savon kunnan omistama kuntayhtymä. Tuusniemen kunta on yksi Vaalijalan kuntayhtymän jäsenkunnista. Sateenkaaren koulu on Vaalijalan kuntayhtymän ylläpitämä vaativan tuen koulu Pieksämäellä Nenonpellon toimipisteessä. Toimipisteessä tuotetaan erityishuollon palveluja ja Sateenkaaren koulu on sen yhteydessä toimiva Elmeri-koulu. Hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa v. 2023, kuntayhtymän toiminta loppuu ja sen yksiköt sulautetaan hyvinvointialueisiin. Hyvinvointialueet eivät kuitenkaan voi nykyisen lainsäädännön mukaan toimia perusopetuksen järjestäjinä.

Vaalijalan kuntakokous pidettiin 28.10. ja siellä kuntayhtymän johto esitteli näkemyksiään Vaalijalan brändin ja Sateenkaaren koulun tulevaisuudesta. Tilaisuudessa esitettiin esimerkiksi ajatus uuden kuntayhtymän perustamisesta pelkästään Sateenkaaren koulun toimintaa varten. Kuntakokouksessa yleinen henki oli, että Sateenkaaren koulun opetuksen jatkuminen on turvattava, mutta kuntayhtymämalli koettiin raskaana.

Vaalijalan kuntayhtymä pyytää kunnilta alustavia kannanottoja Sateenkaaren erityiskoulun tulevaisuudesta 19.11.2021 mennessä.

Tällä hetkellä Sateenkaaren erityiskoulussa ei ole tuusniemeläisiä lapsia oppilaana. Tarve tällaiseen koulupaikkaan voi luonnollisesti ilmetä nopeastikin. Pohjois-Savon hyvinvointialueella ei vastaava koulua ole.

Tuusniemen kunta antaa Vaalijalan kuntayhtymälle seuraavan lausunnon Sateenkaaren erityiskoulun tulevaisuudesta:

Tuusniemen kunta järjestää erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden perusopetuksen pääasiallisesti omana toimintana oppilaan yksilöllisen tuen avulla. Vaativan tuen oppilaita Tuusniemen kunta on sijoittanut Honkalammen kouluun. Tuusniemen kunnan ensisijaisena tavoitteena on erityisen tuen tarpeessa olevien lasten ja nuorten hoidon ja opetuksen järjestäminen lähipalveluina koti- tai lähikunnissa. Vaalijalan yksikön ja Sateenkaaren erityiskoulun hyödyntämisen tekee vaikeaksi pitkä etäisyys.

Pidämme tärkeänä sitä, että jatkossakin Vaalijalassa mahdollisilla kuntoutusjaksoilla olevien oppilaiden perusopetus järjestetään asianmukaisesti. Kuntayhtymämalli on kuitenkin raskas tähän tarkoitukseen.

Tulevien hyvinvointialueiden tulee joka tapauksessa ratkaista vaativan erityishuollon tuottaminen itse tai yhteistyössä muiden hyvinvointialueiden kanssa. Neuvottelut tulevien hyvinvointialueiden kanssa ovat vasta alkaneet. Pieksämäki ja Tuusniemi kuuluvat eri hyvinvointialueisiin.

Sateenkaaren koululla on merkittävää omaisuutta, jonka siirtyminen kuntayhtymän jäsenille tulee turvata.

Valmistelija

Rehtori Janne Karttunen, puh. 040 5721 867

Kj:n päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää antaa Vaalijalan kuntayhtymälle esittelytekstin mukaisen lausunnon.
Kj:n muutettu päätösehdotus	<p>Kunnanhallitus päättää antaa Vaalijalan kuntayhtymälle seuraavan lausunnon:</p> <p>Tuusniemen kunta järjestää erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden perusopetuksen lähtökohtaisesti omana toimintana, kunkin oppilaan yksilöllisten tarpeiden mukaisesti.</p> <p>Ensisijaisena tavoitteena on lasten hoidon ja opetuksen järjestäminen lähipalveluna koti- tai lähikunnissa. Pidämme tärkeänä, että jatkossakin vammaispalvelulain nojalla erityisen vaativien asumispalveluiden piirissä olevien, samoin kuin lyhytaikaisilla kriisijaksoilla sekä kuntoutus-, arviointi- ja terapiajaksoilla olevien lasten ja nuorten opetus järjestetään asianmukaisesti joko Pohjois-Savon hyvinvointialueelle mahdollisesti perustettavan uuden asumis- ja tilapäishoitoyksikön yhteydessä tai vaihtoehtoisesti Vaalijalan yksikön yhteydessä toimivassa Sateenkaaren koulussa taikka Honkalampikeskuksen yhteydessä toimivassa koulussa. Viimeksi mainitut laitokset sijaitsevat eri hyvinvointialueilla kuin Tuusniemi (Vaalijala Etelä-Savon ja Honkalampi Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella), jolloin myös näiden tuusniemeläislasten hoito- ja asumispalvelut tulisivat vieraan hyvinvointialueen järjestettäväksi siten kuin hyvinvointialueet keskenään sopivat. Lisäksi Vaalijalan Sateenkaaren koulun hyödyntämistä hankaloittaa pitkä etäisyys Tuusniemeltä.</p> <p>Pohjois-Savon hyvinvointialueen tulee joka tapauksessa ensin ratkaista vaativan erityishuollon tuottamistapa joko itse tai yhteistyössä muiden hyvinvointialueiden kanssa. Neuvottelut ovat vasta alkaneet.</p> <p>Koska kuntayhtymämalli pelkästään perusopetuksen järjestämistä varten on kieltämättä raskas, olisi luontevaa, että opetuksen järjestämisvastuu olisi sillä kunnalla, jonka alueella kyseisille lapsille hoito- ja asumispalvelut järjestävä yksikkö sijaitsee. Kustannusten jaosta ym. opetuksen järjestämiseen liittyvistä yhteisistä asioista tehtäisiin erillinen kuntien välinen sopimus, jossa huomioidaan kustannusten lisäksi valtionavustukset ym. rahavirrat.</p> <p>Vaalijalan osaamis- ja tukikeskuksella sekä Sateenkaaren koululla on merkittävää omaisuutta, jonka siirtyminen kuntayhtymän jäsenille tulee turvata tässä muutoksessa.</p>
Päätös	Kunnanhallitus hyväksyi muutetun päätösehdotuksen.

Sateenkaaren koulu on Vaalijalan kuntayhtymän ylläpitämä koulu, jossa annetaan esi-, perus- ja lisäopetusta vaativaa erityistä tukea tarvitseville lapsille ja nuorille. Opetus on tarkoitettu Vaalijalassa pysyvästi oleville sekä kuntoutusjaksoilla oleville perusopetusikäisille oppilaille. Vaalijalan toiminnasta sote-palveluiden osuus siirtyy uudelle hyvinvointialueelle 1.1.2023 ja kuntayhtymän toiminta nyky muodossaan lakkaa. Perusopetusta tarjoavaa Sateenkaaren erityiskoulua ei voida siirtää hyvinvointialueelle, koska nykyinen lainsäädäntö ei tätä mahdollista.

Vaalijalan kuntayhtymän Sateenkaaren koulu ei ole sosiaali- ja terveydenhuoltoa eikä siirry siten hyvinvointialueille. Koulun toiminnan tulevaisuuden järjestelyvastuu on Vaalijalan kuntayhtymän jäsenkunnilla (Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulusta (616/2021) 20 § 3 mom).

Vaalijala on tunnustellut jäsenkunniltaan mahdollisuutta perustaa uusi kuntayhtymä. Sateenkaaren koulun kuntayhtymän perustaminen edellyttää mukaan lähteviltä kunnilta sen perussopimuksen hyväksymistä. Pieksämäen kaupunki on lähettänyt 1.2.2022 kirjeen, missä se on pyytänyt Vaalijalan kuntayhtymän jäsenkuntia ja Sateenkaaren koulun käyttäjäkuntia esittämään Pieksämäen kaupungille 28.2.2022 mennessä:

- Kunnan alustavan näkemyksen siitä, onko sillä halukkuutta liittyä perustettavan uuden kuntayhtymän jäsenkunnaksi.
- Kunnan kommentit kirjeessä kuvattuun asian taustaan sekä liitteenä oleviin luonnosasiakirjoihin, joilla sote-lainsäädännön asettamat vaatimukset voidaan täyttää.

Valmistelija

Rehtori Janne Karttunen, puh. 040 5721 867

Kj:n päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää todeta kannanottonaan Pieksämäen kaupungille, että Tuusniemi ei pidä esitettyä uuden kuntayhtymän perustamista tarkoituksenmukaisena ja katsoo, että kuntayhtymämalli on tässä tilanteessa turhan raskas hallintomalli Sateenkaaren koulun opetuksen järjestämisen ratkaisemiseksi. Tuusniemen kunnan mukaan tarkoituksenmukaista olisi, että Sateenkaaren erityiskoulun sijaintikunta vastaisi jatkossa Vaalijalassa olevien lasten perusopetuksesta. Näin Vaalijalassa kuntoutusjaksoilla olevien oppilaiden perusopetuksesta pystytään tulevaisuudessakin huolehtimaan asianmukaisesti.

Toimintansa aloittavan hyvinvointialueen sisällä tulee aloittaa selvitys kuntien välisen yhteistyön mahdollisuuksista perusopetuksen järjestämiseksi vaativaa erityistä tukea tarvitseville lapsille ja nuorille.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.

KH 25.04.2022 § 76
543/00.02.01/2021

Pieksämäen kaupunki pyytää 15.3.2022 päivätyllä kirjeellään Vaalijalan kuntayhtymän jäsenkunnilta ja Sateenkaaren koulun palveluja käyttäviltä kunnilta päätöstoimenpiteitä Sateenkaaren koulun irrottamiseen kuntayhtymästä osittaisjakautumisella. Osittaisjakautuminen liittyy myös 1.1.2023 toimintansa aloittaviin hyvinvointialueisiin, koska osa

kuntayhtymän toimintaa siirtyy Etelä-Savon hyvinvointialueen järjestämisvastuulle.

Pieksämäen kaupungin aloitteesta Vaalijalan kuntayhtymän jäsenkunnilta ja Sateenkaaren koulun palveluja käyttäviltä kunnilta on tiedusteltu heidän näkemyksiään Vaalijalan kuntayhtymän jakautumiseen ja uuden kuntayhtymän (Sateenkaaren koulun kuntayhtymä) perustamiseen sekä näihin toimenpiteisiin liittyviin asiakirjoihin ja päätöksentekojärjestykseen. Saadun palautteen perusteella asiakirjoihin on tehty edellä mainussa Pieksämäen kaupungin kirjeessä tarkemmin kuvatut muutokset, koskien perustettavan kuntayhtymän hallintoa sekä jakautuvan kuntayhtymän velkojen ja varojen arvostamista.

Tuusniemen kunnanhallitus on ilmaissut perusteltuna kantanaan, ettei kunta ole lähdössä mukaan perustettavaan Sateenkaaren koulun kuntayhtymään. Nyt perussopimusluonnokseen tehdyillä muutoksilla ei ole vaikutusta kunnanhallituksen tekemän ratkaisun perusteluihin, joten aikaisempaa päätöstä asiasta ei ole tarpeen muuttaa.

Jakautumissopimusluonnokseen tehdyllä lisäyksellä velkojen ja varojen arvostamisella on merkittävää vaikutusta jakautumisen lopputulokseen. Vaalijalan kunnan taseessa on merkittävä määrä pitkään omistettua kiinteää omaisuutta, kuten metsää. Sen arvo todennäköisesti poikkeaa selvästi kirjanpitoarvosta. Näin ollen arvostamistavalla saattaa olla olennaista vaikutusta varojen osalta jakautumisen lopputulokseen.

Jakautumissuunnitelman mukaan hyvinvointialueelle siirtyvien varojen jälkeen loppuosa varallisuudesta siirtyisi perustettavalle Sateenkaaren koulun kuntayhtymälle. Tämä mahdollistaisi uuteen kuntayhtymään mukaan tuleminen nimellisellä peruspääoman maksamisella. Toisaalta tämä järjestely ei olisi niiden Vaalijalan kuntayhtymän jäsenten edun mukainen, jotka eivät ole lähdössä mukaan edellä mainittuun perustettavaan kuntayhtymään. Nämä Vaalijalan kuntayhtymän jäsenet eivät saisi kuntayhtymän purkautuessa mitään palautusta purkautuneesta kuntayhtymästä. Näin kävisi muun muassa Tuusniemen kunnalle.

Vaalijalan kuntayhtymän nykyisten jäsenten tasapuolisen kohtelun lähtökohdista kuntayhtymän varat ja velat tulee arvostaa käypään arvoon ja siltä osin kun varoja ei siirry hyvinvointialueelle, varat tulee palauttaa purkautuvan kuntayhtymän jäsenille. Vaalijalan kuntayhtymän taseen per 31.12.2021 nettovarot ovat kirjanpitoarvoinkin useita miljoonia euroja. Tällä hetkellä ei ole tiedossa seikkoja, joiden perusteella kuntayhtymän nettovarallisuudessa tapahtuisi sen toiminnasta johtuvia olennaisia muutoksia meneillään olevan tilikauden aikana. Tuusniemen kunnan osuus kuntayhtymän peruspääomasta on 17.219,97291 euroa ja 0,8201485 %.

Valmistelija

Kunnanjohtaja Timo Kiviluoma, puh. 044 7209047

Kj:n päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että valtuusto päättää

1. ettei Tuusniemen kunta lähde jäseneksi perustettavaan Sateenkaaren koulun kuntayhtymään
2. ettei Tuusniemen kunta hyväksy Vaalijalan kuntayhtymän jakautumisprosessissa varojen ja velkojen arvostamisessa kirjanpitoarvon käyttämistä
3. että Tuusniemen kunta vaatii Vaalijalan kuntayhtymän jakautumisprosessissa kunnalle palautettavaksi kunnan osuuden kuntayhtymän nettovaroista.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.